

**ATCERĒSIMIES – PIEMINĒSIM
LATVIJAS BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJUS**

<<< 2017.g. 16.marts >>>

**PAR
“TĒVZEMI UN BRĪVĪBU”**

“MĒS GAIDĀM TAISNĪBAS AUGŠĀMCELŠANOS”

Andrejs Eglītis – lekalts Nezināmā karavīra kapa granīta plāksnē.

DAUGAVAS VANAGU CENTRĀLĀ VALDE

<<< 2017.g. 16.marts >>>

KĀPĒC 16. MARTS?

“VĒSTURISKIE NOTIKUMI”

(Informācija – Fakti – Patiesība)

➤ **1944.g. 16.-17.marts:** Līdz šim datumam, Latvija un latviešu tauta bija jau pārdzīvojusi 1940. un 1941. gada Padomju Savienības-Krievijas brutālo okupāciju un atradās nežēlīgā Vācijas okupācijas varā. Tomēr, vācu okupācijas apstākļos radās Latvijas patrioti, kuri atklāti iestājās par Latvijas neatkarību un jau 1943.g. 13.augustā bija izveidojuši “Latvijas Centrālā Padome” (LCP) profesora Konstantīna Čakstes (Valsts prezidenta Jāņa Čakstes dēls) vadībā. LCP rindās atradās bijušie Saeimas deputāti un citi no visām Latvijas politiskajām partijām, kuras bija pārstāvētas IV (pēdējā) Latvijas Saeimā. Neskatoties uz Otrā pasaules kara apstākļiem un riskējot ar savām dzīvībām, jau 1944.g. 16.martā, 189 LCP locekļi Latvijas nācijas vārdā bija parakstījuši deklarāciju, kurā starp citu tiek teikts:

“Ienaidnieks no austrumiem atkal draudoši tuvojas Latvijas zemei.... Latvijas varmācīgā pievienošana Padomju Savienībai izdarīta rupji pārkāpjot Latvijas Republikas satversmi un laužot Latvijas - Padomju Savienības savstarpējos līgumus, Tautu Savienības paktu un veselu virkni starptautisku līgumu....

Pēc mūsu izpratnes otrā pasaules kara tagadējā norisē ir pienācis brīdis, kad apdraudēta mūsu tautas dzīvība, pati tautas esamība – pienācis liktenīgais brīdis: būt vai nebūt.

Pēc visiem dabas un cilvēcības likumiem neviens mums nevar apstrīdēt tiesības aizstāvēties, ja tiek apdraudēta mūsu nācija un tās esamība. Pamatojoties uz šīm atziņām, mēs, deklarējam Latvijas tautas gribu un gatavību aizstāvēt visiem mums iespējamiem spēkiem un līdzekļiem Latvijas valsts robežas pret uzbrūkošo ienaidnieku. Latvijas galvas pilsētā Rīgā, 1944.g. 17.martā.” Šī LCP deklarācija bija sagatavota četros elsemplāros jau 1944. gada 16.martā un tā bija adresēta Latviešu leģiona ģenerālinspektoram R. Bangerska kungam; tikai viens oriģinālais eksemplārs ir saglabājies un tas tagad atrodas Latvijas Kara muzeja.¹

¹ Ieva Kvāle, “Ar parakstu par Latviju”. Rīgā: Latvijas Kara muzejs, 2014.g.

ATCERĒSIMIES - PIEMINĒSIM LATVIJAS BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJUS

<<< 2017.g. 16.marts >>>

LCP LOCEKĻI KAS PĀRSTĀVĒJA LATVIJAS NĀCIJU!

Kopā, 189 BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJI: “Ar parakstu par Latviju”²

Viņi lūdza Latvijas nācijas karavīrus, leģionārus un citus
“aizstāvēt visiem mums iespējamiem spēkiem un līdzekļiem
Latvijas valsts robežas pret uzbrūkošo ienaidnieku.”

1872-1945
Miris Austrijā

1. PAULS KALNIŅŠ

I-IV Saeimas priekšsēdētājs;
Satversmes sapulces deputāts;
Valsts prezidenta amata kandidāts
(1930. un 1933.g.).

1870-1945
Miris Latvijā

2. KĀRLIS V. PAUĻUKS

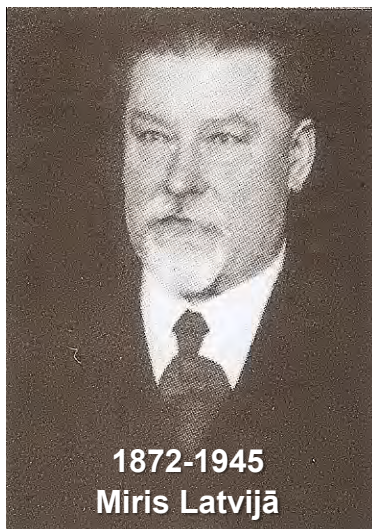
Tieslietu ministrs (1919-1920).
I-IV Saeimas deputāts no LZS.
III-IV Saeimas prezidija loceklis.
LZS līdzdibinātājs (1917.g.).

1870-1969
Miris ASV

3. JĀZEPS RANCĀNS

Katoļu baznīcas bīskaps; I-IV
Saeimas deputāts; Saeimas Prez.
vicepriekšsēdētājs (otrais biedrs);
LU profesors / dek āns.

1872-1945
Miris Latvijā

4. PĒTERIS JURĀŠEVSKIS

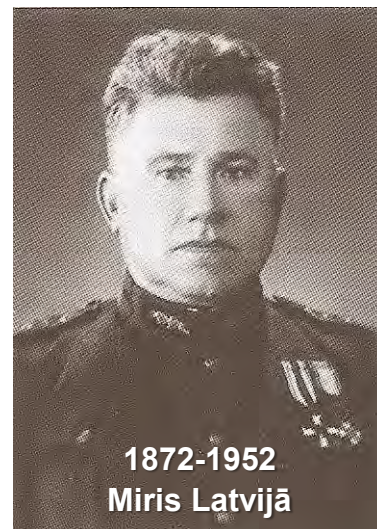
Zvērinātā. advokāta Jāņa Čakstes
palīgs (1906); II-IV Saeimas depu-
tāts; leģlietu ministrs (1924.g.).

1872-1964
Miris Zviedrijā

5. FĒLIKSS CIELĒNS

Ārlietu ministrs (1926.-1928.g.);
LSDSP partijas priekšsēdis; līdz-
autors LCP memoranda tekstam.

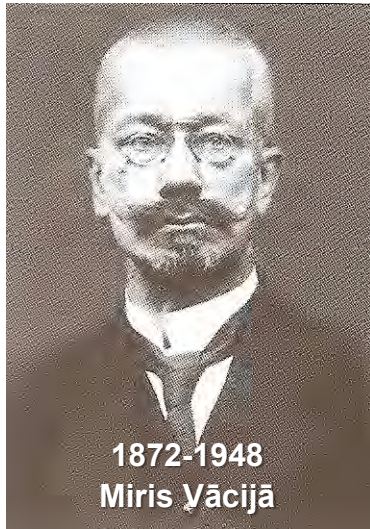
1872-1952
Miris Latvijā

6. DĀVIDS APINIS

Skolotājs; III- IV Saeimas deputā-
ts; izdevuma “Latvija” redaktors;
Aizsargu rotas komandieris Rīgā.

² Ieva Kvāle, “Ar parakstu par Latviju”, Rīgā: Latvijas Kara muzejs, 2014.g.; 11-29 lpp.

ATCERĒSIMIES - PIEMINĒSIM LATVIJAS BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJUS <<< 2017.g. 16.marts >>>

7. Voldemārs Zāmuēls

Latviešu strēlnieku bataljonu organizācijas komitejas loceklis; zvērināts advokāts; vadījis LR Satversmes izstrādāšanu; Zemkopības ministrs (1921-1922); LR Ministru prezidents un Tieslietu ministrs (1924).

8. Teodors Grīnbergs

I Saeimas deputāts; Teoloģijas institūta direktors; docents, profesors (LU doktora grāds); Latvijas ev. lut. baznīcas arhibīskaps; bijis viens no *Luterāņu pasaules federācijas* dibinātājiem/vadītājiem; iesvētījis Brīvības pieminekli.

9. Jānis Vārsbergs

Agronoms; LZS partijas līdzdibinātājs (1917.g.) un valdes loceklis; LR Satversmes sapulces deputāts no LZS; LU Lauksaimniecības fakultātes sekretārs; profesors, dekāns; Zviedrijas LCP priekšsēdētājs 1953-1959.

10. Kārlis Skalbe

Skolotājs; rakstnieks; žurnālists; redaktors "Rīta Vēstnesis" (1910); 1905.g. dibinājis žurnālu "Kāvi"; bijis latviešu strēlnieks aktīvs Latvijas valsts veidotājs; Satversmes sapulces (1920-1922); 1922) un I un IV Saeimas deputāts; Brīvības pieminekļa "Tevzemei un Brīvībai" devīzes autors.

11. Teodors Zvejnieks

Tērbatas universitātes absolvents; jurists; I pasaules karā iesaukts Krievijas armijā; 1919.g. atgriezies Latvijā; 1920.g. iecelts Jaunjelgavas mirtiesneša amatā; Tiesu palāta loceklis (1923-1927) un Tiesu palātas priekšsēdētāja v.i. (1941-1944); 1944.g. evakuēts uz Vāciju; arhivārs Luandas universitātē Zviedrijā.

13. Mārtiņš Peniķis

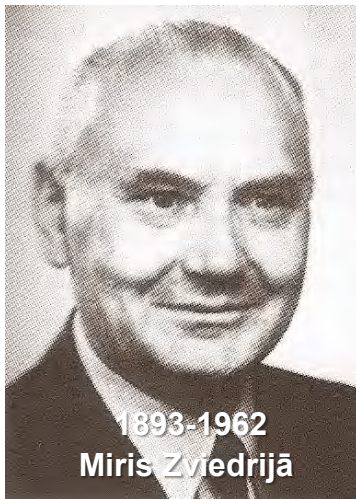
1896.g. Krievijas armijā; 1902.g. beidzis Čugujevas kara skolu; bijis Krievijas-Japānas karā; uzdienejis līdz pulkveža pakāpei; apmeklējis Nikolaja Ģenerālštāba akadēmiju; kritis vācu gūstā (1917); piedalījies Latvijas brīvības cīņās (1918-1920); Latvijas Armijas komandieris (1928-34).

ATCERĒSIMIES - PIEMINĒSIM LATVIJAS BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJUS
<<< 2017.g. 16.marts >>>

14. Pāvils Kvelde

St. Petersburgas I kadetu korpusa absolvents; studējis lauksaimniecību; "Baltijas Lauksaimnieks" redaktors; skolotājs un priekšnieks Priekuļu Lauksaimniecības skolā; 8.ķīmijas rotas komandieris (1915-1918); LU dekāns; profesors; Jelgavas Lauksaimniecības akadēmijas rektors (1939-1940;1941-1944).

27. Mintauts Čakste

Jurists, Maskavas Universitāte (1911-1916); I Pasaules karā iesaukts Krievijas armijā; 1918.-1919.g. Kolčaka armijā pret bolševikiem; atgriezies Latvijā; kara tiesas prokors (1921); Rīgas apgabaltiesas loceklis un priekšsēdētāja biedrs; apcietināts 1944.g., pēc tam bēgļu gaitās Zviedrijā.

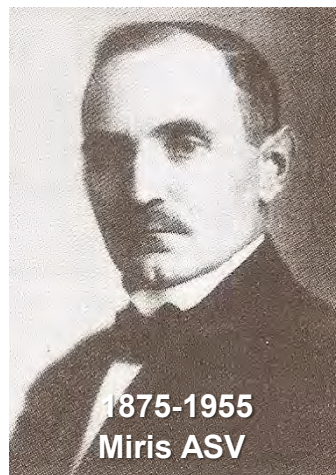
55. Konstantīns Čakste

Piedalījies Latvijas brīvības cīņās; Studējis LU tautsaimniecības un tiesību zināņu nodaļā (1920-25) un šīs fakultātes jaunākais asistents (1928); Latvijas armijā 1931-1932.g.); LU docents civiltiesībās; līdzautors LCP Memorandumam; apcietināts 1944.g. aprīlī; miris ceļā no Štuthofas uz Lemborkas koncentrācijas nometni.

173. Augustīns Pētersons

Beidzis Rīgas Garīgo semināru (1889-1895); savācis 437 latviešu dainas; mācītājs armijas hospitālī un latviešu strēlnieku rezerves pulkā (1916-1917); nonācis Omskā un strādājis Ačairas latviešu ciemā; atgriezies Latvijā (1921); kalpojies par priesteri un prāvestu; Latvijas Pareizticīgo baznīcas metropolīts.

177. Jānis Goldmanis

Mājskolotājs; Baldones pagasta vecaka vietnieks un pagastisnesis (1900); Krievijas 4.Valsts Domes loceklis; 1915.g. panāca latviešu strēlnieku dibināšanu un kopā ar Jāni Zālīti izdeva uzsaukumu "Pulcējaties zem latviešu karogiem"; Zemkopības ministrs (1919); Kara ministrs (1920-21); I un II LR Saeimas deputāts.

180. Marija Ozola

Solotāja; beigusi LU Medicīnas fakultāti (1919-1925); sākot ar 1937.g. Dunavas-Dvietes rajona ārste; Rīgas Bērnu slimnīcas direktore (1941-1944); 1944.-1945.g. kalpojusi kā ārste Kurzemes cietoksnī; 1946.g. apsūdzēta par pretpadomju aģitāciju un atbalstu partizāņiem/kureliešiem; mirusi izsūtījumā Krasnojarskas apg.

ATCERĒSIMIES - PIEMINĒSIM LATVIJAS BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJUS

<<< 2017.g. 16.marts >>>

Kāpēc LCP lūgums Latviešu leģionam? Padomju Savienība, “Čeka” (NKVD) un Sarkanā armija 1940.-1941.g. bija okupējuši Latviju un bija noslepkavojuši un deportējuši jau vairāk kā 34 250 Latvijas pilsoņu; un, Latvija atradās jau trešo gadu zem vācu okupācijas varas, kas bija mobilizējusi lielāko daļu no Latvijas jaunatnes. LCP un Latvijas inteliģence zināja, ka Padomju Savienības plānos bija noslepkavot-deportēt 800 000 Latvijas pilsoņu, kā to norādīja 1941.g. jūnijā NKVD pamesto dokumentu plāns, kuru izjauca Vācijas armijas straujā okupācija Latvijā un par kuru 1949.g. Britiem ziņoja Latvijas vēstnieks Londonā, Karlis Zariņš, nosūtot viņiem pulkveža Viļa Januma memorandu.³ Latvijai citas izejas vai alternatīvi nebija un šie minētie 189 izcilie Latvijas patrioti griezās pie *Latviešu leģiona*, deklarējot **“Latvijas tautas gribu un gatavību aizstāvēt visiem mums iespējamam spēkiem un līdzekļiem Latvijas valsts robežas pret uzbrūkošo ienaidnieku (pret PSRS).”** Latviešu leģions bija vienīgais spēks, kaut arī mazs, kas varēja aizstāvēt Latvijas robežas un latviešu tautu pret jaunām NKVD un Sarkanās armijas varmācībām.

Atcerēsimies, Latvija 1939.g. septembrī bija pasludinājusi visai pasaulei striktu neitralitāti saskaņā ar internacionālajiem likumiem un normām; pirms tam, Padomju Savienība un Vācija bija sabiedrotās - tās kopīgi okupēja Poliju, tās kopīgi iesāka Otro pasaules karu un tās sadalīja Austrumu Eiropu savā starpā, visam pamats būdams 1939.g. 23.augusta Molotova-Ribentropa pakta slepenais protokols. PSRS neievēroja Baltijas valstu neitralitāti un okupēja Latviju un pārējās neitrālās Baltijas valstis. Padomju Savienība noslepkavoja arī 14,000 poļu virsnieku. 1939.g. novembrī PSRS uzbruka Somijai un tā zaudēja teritoriju, kuru krievi bija nelegāli okupējuši, laužot Somijas-Krievijas noslēgtos miera un citus līgumus. Baltijas valstis (Igaunija, Latvija un Lietuva) bija nākošie upuri – okupācija un nelikumīgā iekļaušanu Padomju Savienībā, kam sekoja slepkavības un deportācijas.

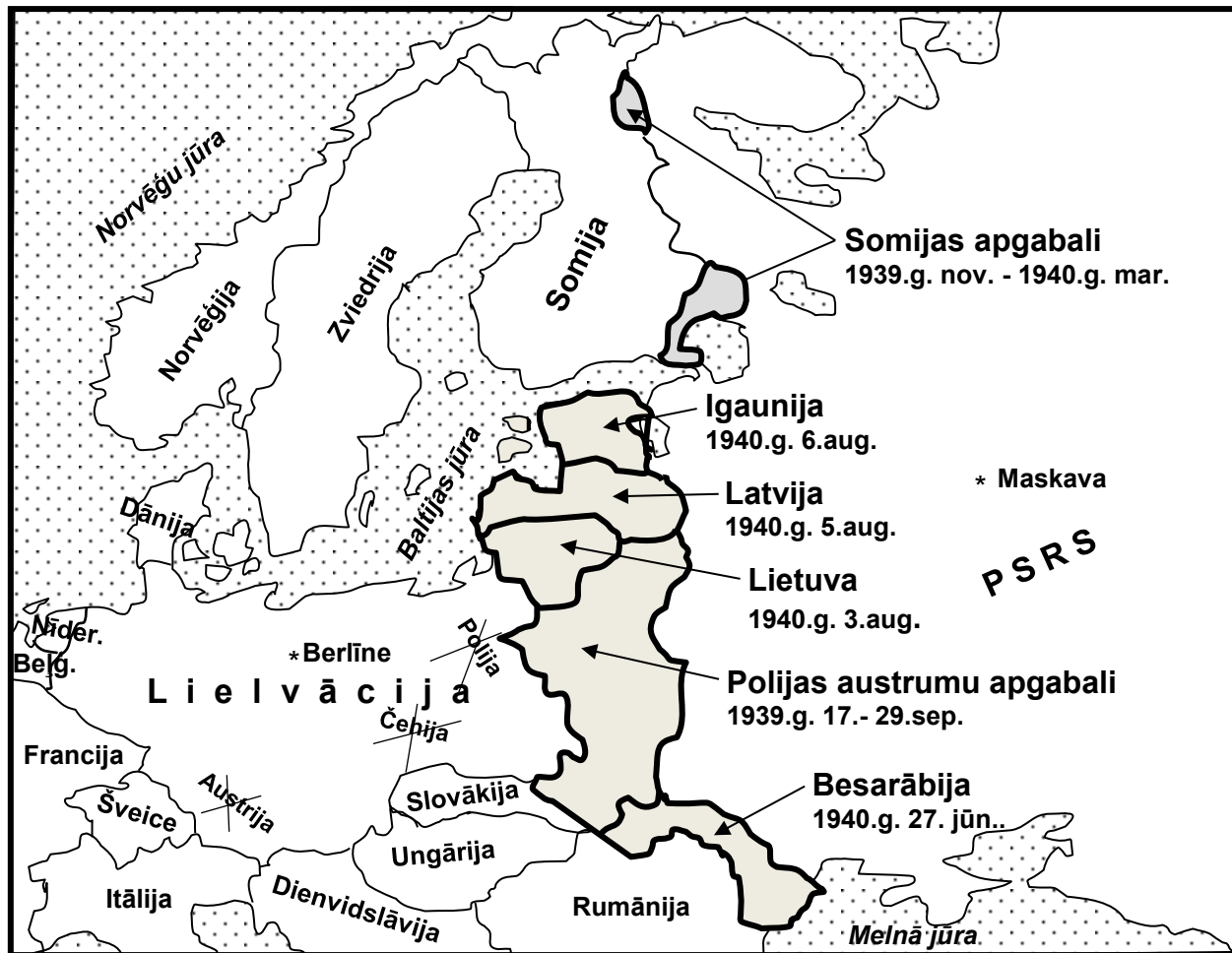
Atcerēsimies, jau pirms Molotova-Ribentropa pakta, PSRS un Vācija bija sabiedrotās, abas fašistiskas teroristu valstis. **PSRS bija pat veicinājusi Hitlera un Vācijas nacistu nākšanu pie varas; piemēram, slepenu līgumu ietvaros 1920.-1930. gados PSRS Krievijā nodrošināja Vācijai militāros poligonus - *Kazāņa* tankistiem; *Lipetska* kara pilotiem; *citi poligoni* ķīmisko vielu izmēģinājumiem.**⁴

³ Mirdza Kate Baltais, “*The Latvian Legion – Selected Documents*”. Toronto, Canada: Amber Printers and Publishers, 1999; 35 lpp.

⁴ Colin d. Heaton un Anne-Marie Lewis, “*The German Aces Speak*” (*Vācu Dūži Runā*). Minepole, ASV: Zenith Press, 2011.g.: 174-178 lpp.

ATCERĒSIMIES - PIEMINĒSIM LATVIJAS BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJUS

<<< 2017.g. 16.marts >>>

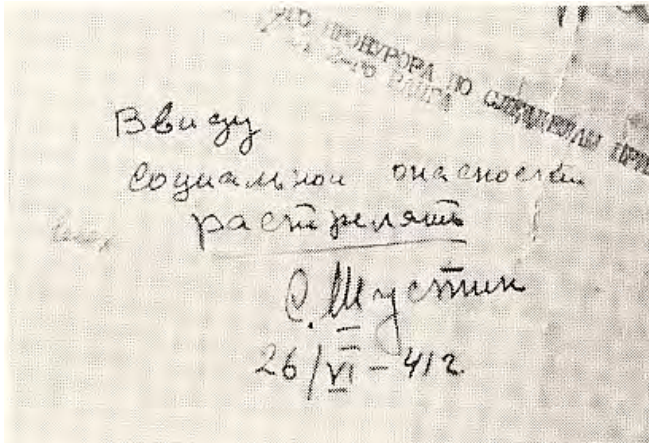
1939.-1940.g.: "Lielvācijas" un Padomju Savienības nelegāli piesavinātie apgabali.

Atcerēsimies, ka tūlīt pēc Molotova-Ribentropa slepenā protokola parakstīšanas, jau 1939.g. 11.oktobrī, PSRS bija parakstījusi (Ivans Serovs) ļoti slepeno deportācijas plānu (Pavēle Nr. 001223), kuru arī PSRS-Krievija tūlīt sāka iedzīvināt PSRS okupētās Baltijas valstīs. Vēlreiz, no 1940.g. 17.jūnija līdz 1941.g. 3.jūlijam Padomju Savienības valsts sponsorētā teroristu organizācijas ierindnieki (pazīstami kā "čeka" vai "NKVD"), kopā ar Sarkanu Armiju, bija nogalinājuši vai deportējuši uz Sibīriju 34250 miermīlīgus Latvijas pilsoņu, to starpā Latvijas Valsts prezidentu Kārli Ulmani, Latvijas valdības ministrus un ierēdņus, daudzus bijušos Saeimas deputātus, 50+% Latvijas armijas viersnieku, rakstniekus, skolotājus, mācītājus, zemniekus, utt.. Kā jau minēts, Padomju Savienība bija paredzējusi deportēt 800 000 Latvijas iedzīvotāju spaidu darbos uz Padomju Savienības attālajiem novadiem; to norādīja Padomju plāns, ko NKVD bija pametusi sava arhīvā bēgot no Latvijas, kad Vācija uzbruka

ATCERĒSIMIES - PIEMINĒSIM LATVIJAS BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJUS <<< 2017.g. 16.marts >>>

Padomju Savienībai 1941.g. 22.jūnijā.⁵ Vācija bija okupējusi visu Latviju jau 1941.g. 3.jūlijā. Pēc šīs Padomju varas okupācijas, tūlīt ienākot Vācijas armijai, tika atklātas šausmu lietas - teroru akti un slepkavības, ko bija pastrādājusi Padomju Savienības diktatoriskā vara no 1940.g. jūnija līdz 1941.g. jūlija sākumam okupētajās Baltijas valstīs.

Padomju NKVD (KGB) priekšnieks Simons Šustins Rīgā, Latvijā. Dokuments pa Kreisi ir vienkārša piezīme (pavēle) nošaut visus latviešus pievienotā sarakstā.⁶

NKVD (KGB) priekšnieka Latvija (Simona Šustina) pavēle izpildīta.

[Ref: Bērziņš, A., *The Unpunished Crime*. 1963.; 12.-13. lpp.]

⁵ Mirdza Kate Baltais, "The Latvian Legion – Selected Documents". Toronto, Canada: Amber Printers and Publishers, 1999.g.; 35 lpp.

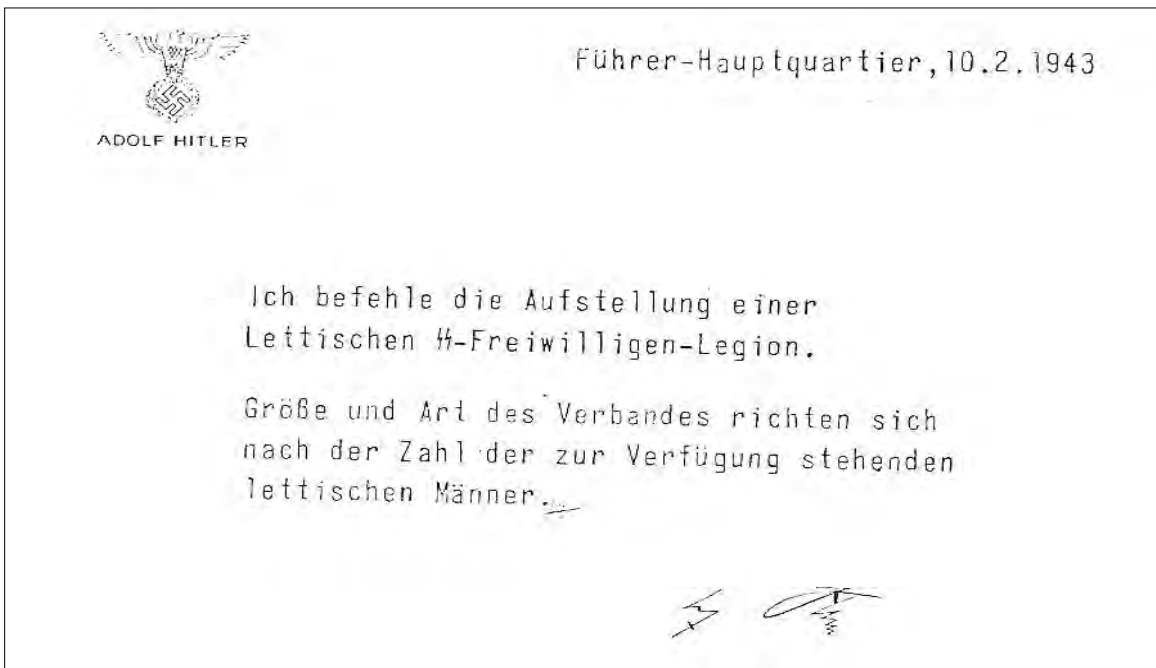
⁶ Bērziņš, A., *The Unpunished Crime* (Nesodītais noziegums). 1963.g.; 12.-13. lpp

ATCERĒSIMIES - PIEMINĒSIM LATVIJAS BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJUS

<<< 2017.g. 16.marts >>>

Atcerēsimies, tie ir un paliek kara noziegumi un noziegumi pret mieru un cilvēci, ko PSRS un Vācija ar savām armijām bija veikusi pret Baltijas valstu iedzīvotājiem, nesaudzējot pat vecos cilvēkus, sievietes un zīdaiņus.

Laužot visas internacionālās normas un konvencijas, Vācija izdeva mobilizācijas pavēlēs, iesaistot savos bruņotos spēkos Latvijas jaunatni, līdzīgi ko Padomju Savienība bija to jau darījusi 1940.-1941.g., kā arī vēlāk 1944.-1991.g. okupācijas laikā; šo PSRS okupāciju Rietumu Sabiedrotās valstis nekad neatzina. Kad Vācijai sākās kara grūtības, tika noformēts Latviešu leģions ar Hitlera 1943.g. 10.februāra pavēli; tika noformētas divas latviešu leģiona "brīvprātīgo" divīzijas, abas pakļautas vācu SS virskundzībai. Hitlera pavēle (līdzīga arī citām tautām):

Tulkojums:

Fīrera štābs, 10.2.1943

"Pavēlu izveidot Latviešu SS - brīvprātīgo - leģionu. Vienības lielums un veids atkarīgs no rīcībā esošā latviešu vīru skaita." Hitlera paraksts ar Himlera atzīmi.

Hitlera pavēle nosaka ne "cik būs brīvprātīgo" bet gan "cik būs vācu rīcībā latviešu vīru skaits". Atsauce nebija un vācieši nevarēja noformēt pat mazu "brīvprātīgo" leģiona vienību. Tāpēc, jau 1943.g. februāra beigās, pārkāpjot visas internacionālās normas, konvencijas un kara likumus, vācieši nolēma noformēt Latviešu leģionu piespiedu veidā sperot divus specifiskus soļus, kas nākošos divos gados, no 1943.g. marta līdz 1945.g. maijam prasīja 80,000 latviešu jauniešu dzīvības. **Pirmais solis** bija obligāta "reģistrēšanās darbam"; **otrais solis**, izmantot šo reģistrēto sarakstu,

ATCERĒSIMIES - PIEMINĒSIM LATVIJAS BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJUS

<<< 2017.g. 16.marts >>>

mobilizācija (piespiedu iesaukšana) kara dienestam, kas ir nopietns kara noziegums. Abi, Padomju Savienība un Vācija ir sodāma par šo nopietno kara noziegumu, no kā izriet arī viņu noziegumi pret mieru un pret cilvēci.

Zur Beachtung! — Ievēribai!
 Personalausweis mitbringen!
 Nemt līdz personas apliecību!
 Diese Aufforderung sofort dem Arbeitgeber vorlegen und anhängenden Beschäftigungsnachweis ausfüllen lassen.
 Šis uzaicinājums nekavējoties uzrādāms darba devējam, kam jāizpilda pievienotais nodarbošanās apliecinājums.

POSTKARTE

Einschreiben:
Jerakstīt!
 1943. 26. FEBR

Herrn
 Janim Berns

kgm.
 Vidzemes g-ve 216-18
 Rīga

Tauglichkeitsprüfung teilgenommen
 am: 26. FEB. 1943
 Nēmis dalību derīguma pārbaudē:
 Zurückgestellt: [blank]
 Atbrīvots: [blank]

Verpflichtet zum: [blank]
 beigats darbam ar: [blank]

Ständchen des Erfassungstabellers und Datums
 26. FEB. 1943

REGISTRÄCIJA Nr. 1

**Der SS- und Polizeiführer
 Lettland**

Datum des Poststempels
 Pasts zīmoga datums

Auf Grund der Verordnung über die Einführung der Arbeitspflicht vom 19. 12. 41 und den dazu erlassenen Änderungen und Durchführungsbestimmungen findet.
 Pamatojoties uz 1941. g. 19. 12. rīkojumu par darba pienākuma ieviešanu un šī rīkojuma pārrozījumiem un izpildnoteikumiem

am: 26. 11. 43 um 8²⁵ Uhr in Carl Schirren Str. 17/45
 kad: [blank] plkst. kur: [blank]

die Erfassung Ihres Geburtsjahrganges statt — Erfassungstab. Nr. 1 —
 notiks Jūsu dzimšanas gada gājuma registrācija — registrācijas komisija Nr. 1 —

Hierzu haben Sie sich in sauberem Zustande einzufinden. Nichtbefolgung dieser Aufforderung zieht schärfste Bestrafung nach sich. Der Arbeitgeber ist verpflichtet, den erforderlichen Urlaub unter Weiterzahlung des Lohnes zu gewähren und hat den anhängenden Beschäftigungsnachweis genau auszufüllen. Diese Aufforderung gilt als Berechtigungsnachweis für die Benutzung öffentlicher Verkehrsmittel.

Uz registrāciju Jums jāierodas tīri koptam. Nesekojošā šim uzaicinājumam, Jūs stingri sodīs. Darba devējam uzlikts par pienākumu piešķirt vajadzīgo atvaļinājumu, maksājot kārtējo algu, un tam pareizi jāizpilda pievienotais nodarbošanās apliecinājums. Šis uzaicinājums der kā tiesību apliecinājums lietot publiskus satiksmes līdzekļus.

Siegel
 Zīmogs

Im Auftrage:
 Uzdevumā

Nickseite beachten! — Ievērot otro pusī!

Staatdruckerei Riga, Hermann-Göring-Str. 9 47 43 2

PIRMAIS SOLIS: REGISTRĀCIJA.

Lūdzu, ievērojiet, ka augšējais piemērs parāda, ka reģistrāciju veic vāciešu "Reģistrācijas komisija Nr. 1", viss zem vācu uzraudzības acīm - "SS un policijas šefa Latvijā" (Der SS - und Polizeiführer Lettland)

ATCERĒSIMIES - PIEMINĒSIM LATVIJAS BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJUS

<<< 2017.g. 16.marts >>>

Ergänzungsamt der Waffen-SS
Ergänzungsstelle Riga

Riga, Datum des Posttempel
Pleskauer Str. 16

Einberufungsbefehl Iesaukšanas pavēle

Sie werden hiermit zur Lettischen SS-Prüfungs-Legion einberufen und haben sich am
Ar šo esat iesaukts Latviešu SS-brīvprātīgo leģionā. Jums jāieņodas

26 MÄRZ 1943. 1943 bis 18. 00 Uhr
līdz pulkst.

in Riga, Abreiner Kaserne zu melden
ieradšanās vieta

Mit der Einnahme unterstellen Sie der Deutschen Wehrmacht und den für sie geltenden
Bestimmungen.
Ar iesaukšanu jums esat padots vācu bruņotiem spēkiem un to pastāvīgu noteikumiem.

Der Leiter der Ergänzungsstelle Riga der Waffen-SS
Hauptsturmführer

OTRAIS SOLIS: IESAUKŠANAS PAVĒLE (Einberufungsbefehl)

"Ar šo esat iesaukts Latviešu SS-brīvprātīgo leģionā."

Iesaukšanas pavēlē ir norādīts, ka iesauktais ar šo pavēli ir pakļauts vācu bruņotiem spēkiem un to pastāvīgiem noteikumiem. Tas nozīmēja, ka Latviešu leģions nav brīvprātīgo formējums, bet gan spaidu kārtā noformēts leģions, kurā eventuāli iekļāvās divas latviešu divīzijas, 15. un 19. divīzija. Iesaukšanas neierašanās gadījumā varēja arī sodīt ar nāves sodu.

KĀPĒC 16.MARTS?

1944.g.martā Latvijas nācija atrada sevi traģiskā situācijā būdama pakļauta vācu okupācijai, kamēr netālu no Latvijas robežām tuvojās otra vara - tā bija Padomju Savienības Sarkanā armija kopā ar labi pazīstamo Čeku (NKVD), kas bija noslepkavojuši un deportējuši uz Padomju Savienības impērijas attālajiem apgabaliem jau tūkstošiem latviešu. Latvijas Centrālās Padomes (LCP) aicinājums bija labi zināms visai Latvijas inteliģencei un daudziem vēl dzīvi palikušajiem Latvijas armijas virsniekiem; LCP starpā arī bija seši vēl dzīvi palikušie Latvijas armijas ģenerāļi, kas arī bija parakstījuši LCP deklarāciju, kā arī citas brīvās Latvijas labi pazīstamas un

ATCERĒSIMIES - PIEMINĒSIM LATVIJAS BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJUS

<<< 2017.g. 16.marts >>>

vadošas personības. Šos LCP deklarācijas vārdus Latvijas leģiona karavīri un Latvijas nācija uzņēma ļoti saistoši:

“Pēc mūsu izpratnes otrā pasaules kara tagadējā norisē ir pienācis brīdis, kad apdraudēta mūsu tautas dzīvība, pati tautas esamība – pienācis liktenīgais brīdis: būt vai nebūt.

Pēc visiem dabas un cilvēcijas likumiem neviens mums nevar apstrīdēt tiesības aizstāvēties, ja tiek apdraudēta mūsu nācija un tās esamība. Pamatojoties uz šīm atziņām, mēs, deklarējam Latvijas tautas gribu un gatavību aizstāvēt visiem mums iespējamiem spēkiem un līdzekļiem Latvijas valsts robežas pret uzbrūkošo ienaidnieku.”

Latvijas internacionāli atzīto valdību bija likvidējusi Padomju Savienība un Latvijas Valsts prezidents Kārlis Ulmanis bija jau deportēts no Latvijas Republikas uz Padomju Savienību; viņa liktenis nebija zināms. Nelikumīgo Padomju Savienības okupāciju Latvijā bija nosodījušas ārzemju valdības, to starpā **ASV Ārlietu ministrijas 1940.g. 15.jūlija memorands paziņoja: (1) 500 000 Padomju-krievu karaspēks ir okupējis Baltijas valstis; (2) Baltijas valstu valdības ir nomainītas ar “...vienkāršām PSRS lēlēm.”**

Daudziem Latvijas pilsoņiem un brīvības cīnītājiem bija nesagraujama doma, ka Latvijas 1918.-1920.g. vēsture atkārtosies, ka Rietumu sabiedrotie nepametīs Baltijas valstis un ka Latvija atkal atgūs brīvību. Pēc Latvijas Republikas satversmes noteikumiem, ***Valsts prezidenta vietu izpilda Saeimas priekšsēdētājs, ja Valsts Prezidents atrodas ārpus valsts robežas vai citādi aizkavēts izpildīt savu amatu.*** Latvijas pilsoņi bija labi izglītoti, to starpā arī Latvijas jaunatne un Latviešu leģiona karavīri; viņi uzskatīja pēdējās Saeimas priekšsēdētāju Paulu Kalniņu kā autoritāti un kā *de facto* Latvijas Valsts Prezidenta vietas izpildītāju, kā to apstiprina Paula Kalniņa Nr.1 paraksts LCP deklarācijā. Latvijai citas izejas nebija un bija jācīnās ar ieročiem rokās. Sabiedrotais (nāciskā Vācija) nebija pareizais, bet tuvojošais ienaidnieks bija neapšaubāms un labi pazīstams, jo tas bija jau iznīcinājis 34 250 no Latvijas nācijas un savos Čekas/NKVD plānos bija norādījis likvidēt vairāk kā trešo daļu (800 000) no latviešu tautas; kā jau minēts agrāk, šo faktu apstiprināja pulkvedis Vilis Janums savā 1949.g. memorandā, kuru Latvijas vēstnieks Londonā, Kārlis Zariņš, iesniedza Britu Ārlietu ministrijai (*British Foreign Office*).

Kāpēc atceramies 16.martu? Mēs atceramies un pieminam mūsu Latvijas nācijas brīvības cīnītājus – LCP, kritušos karavīrus, mūsu jaunatni, kura krita aizstāvot savu Latvijas valsti. Abas Latviešu leģiona divīzijas, 15. un

ATCERĒSIMIES - PIEMINĒSIM LATVIJAS BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJUS

<<< 2017.g. 16.marts >>>

19., 1944.g. 16. martā bija kopā un atradās pie Velikajas upes, Ostrovas un Opočkas rajonu teritorijā, netālu no Latvijas robežas; latviešu leģions nostājās pretīm Sarkanai armijai un pret tās atkārtotu iebrukšanu Latvijā. Kaujās kas sekoja, abas divīzijas piedzīvoja lielus dzīvā spēka zaudējumus; pēc tam, 15.divīzijas dzīvi palikušie karavīri tika ieskaitīti 19.divīzijā un komandējošais skelets no 15.divīzijas tika atvilkts no frontes līnijām, lai noformētu jaunu 15.divīzijas sastāvu, mobilizējot 1925. un 1926.g. dzimušos latviešu jauniešus.

Paši latviešu karavīri, leģionāri, kas pamatā bija visa mobilizētā un vēl dzīvā Latvijas jaunatne, un vēlāk, visa brīvībā esošā latviešu tauta, izvēlejšās atcerētis un pieminēt 16.martā savus kritušos; kopā tie bija 80 000 kritušie Latvijas brīvības cīnītāji - cīņu biedri, skolas biedri, dēli, mazdēli, brāļi, tuvinieki, kaimiņi – “mūsu tautas zieds”, kas krita cīņā “Par Tēvzemi un Brīvību”, par Latviju, *aizstāvot visiem viņiem iespējamiem spēkiem un līdzekļiem Latvijas valsts robežas pret uzbrūkošo ienaidnieku.*

Latviešu leģiona karavīri atteicās karot pret Rietumu sabiedrotajām valstīm - “...pret ASV, Lielbritānijas un Francijas bruņotajiem spēkiem, visi leģiona virsnieki un karavīri no tā kategoriski atteicās.”

Latviešu karavīra un leģionāra gandarījums visumā ir tomēr tas, ka viņš nav pats sevi apvainojis un pazemojis ne savas tautas, ne cilvēces priekšā, bet nesis tām abām smagus upurus. Arī uzspiestajā cīņā viņš ir palicis uzticīgs tiem principiem, ar kuriem savas uzvaras savā laikā bija sasniegusi Latvijas nacionālā armija: cīnoties pret netaisnību un necilvēcību, palikt pašam taisnīgam un cilvēcīgam.

Pielikums: Saeimas deklarācija

“Par latviešu leģionāriem Otrajā pasaules karā”

ATCERĒSIMIES - PIEMINĒSIM LATVIJAS BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJUS

<<< 2017.g. 16.marts >>>

1998.g. gadā pasaules plašsaziņas līdzekļos, ārvalstu valdībām, kā arī starptautiskām organizācijām tiek sniegtas aplamas ziņas, ka latviešu leģionāri, kas Otrajā pasaules karā Vācijas bruņoto spēku sastāvā cīnījās prēt PSRS, ir bijuši hitleriskā režīma atbalstītāji.

Vēsturiskās patiesības un latviešu karavīru labās piemiņas sargāšanas nolūkā paziņojam:

20.gadsimta trīdesmitajos gados Eiropā ievērojās divas lielas totalitārās valstis. Šo valstu agresīvo mērķu realizēšana sākās ar tā saucamā Molotova-Rībentropa pakta noslēgšanu, kura rezultātā tika likvidēta Latvijas Republikas vltiskā neatkarība un to pārmaiņus okupēja kā PSRS, tā Vācija.

Okupācijas režīmi pieļāva daudzkārtējus starptautisko tiesību normu un cilvēktiesību pārkāpumus un pat kara noziegumus pret Latvijas tautu.

Abas okupācijas varas pārkāpa 1907. gada IV Hāgas konvenciju par sauszemes kara likumiem un paražām, kas aizliedz valsts iedzīvotāju mobilizāciju okupētājvalsts armijā vai iesaistīšanu pusmilitāros darbos (konvencijas 52.pants). Abas okupācijas varas iesauca okupētās Latvijas pilsoņus savos bruņotajos spēkos un iesaistīja dažādos pusmilitāros formējumos. Par izvairīšanos draudēja ieslodzīšana koncentrācijas nometnēs vai nāves sods. Rezultātā Latvijas pilsoņiem nācās Otrā pasaules kara laikā karot citam pret citu.

Latviešu leģionā tiešām zināma daļa Latvijas pilsoņu iestājās brīvprātīgi, bet tas notika tāpēc, ka PSRS 1940.-1941. gadā realizēja Latvijā genocīdu. Simtiem cilvēku tika nošauti bez tiesas sprieduma., desmitiem tūkstošu tika deportēti uz PSRS attāliem apgabaliem. Arī Vācija šajā laikā pieļāva kara noziegumus un genocīdu Latvijā, tomēr tie Latvijas pilsoņus skāra daudzkārt mazākos apjomos. Tāpēc zināma daļa Latvijas pilsoņu uzskatīja, ka, iestājoties leģionā, viņi aizsargā sevi un savas ģimenes prēt jaunām PSRS masveida represijām, kas vēlāk tiešām sekoja.

Leģionā iesaukto un brīvprātīgi iestājušos karavīru mērķis bija nosargāt Latviju no staļiniskā režīma atjaunošanas. Viņi nekad nav piedalījušies hitleriešu soda akcijās prēt mierīgajiem iedzīvotājiem. Latviešu leģions līdzīgi Somijas armijai karoja nevis pret antihitlerisko koalīciju, bet gan tikai pret vienu tās dalībvalsti – PSRS, kas attiecībā pret Somiju un Latviju bija agresors. Kad Vācijas bruņoto spēku virspavēlniecība mēģināja sūtīt leģionārus kaujās prēt ASV, Lielbritānijas un Francijas bruņotajiem spēkiem, visi leģiona virsnieki un karavīri no tā kategoriski atteicās. Tāpēc Rietumu sabiedrotās valstis – ASV, Lielbritānija un Francija – jau 1946. gadā noskaidroja latviešu un igauņu leģiona jautājumu un piešķīra leģionāriem politisko bēgļu statusu. ASV pārstāvniecība 1950. gadā atkārtoti deklarēja: “Baltijas *Waffen SS* vienības (Baltijas leģioni) pēc sava mērķa, ideoloģijas, darbības un karavīru kvalifikācijas uzskatāmas par īpašām, no vācu SS atšķirīgām vienībām.”

Latvijas kā okupētas valsts tiesības pret okupējvalstu pieļautajiem starptautisko tiesību normu pārkāpumiem tās teritorijā nodrošina minētā Hāgas konvencija, kas nosaka: “Karojošai pusei, kas pārkāpusi šos noteikumus, ir jāmaksā kompensācija.”

Tāpēc Latvijas valdības pienākums ir:

- 1) prasīt okupējvalstīm un to tiesību pārņēmējām valstīm, lai tās saskaņā ar starptautisko tiesību normām samaksātu Latvijas pilsoņiem, to ģimenes locekļiem un mantiniekiem kompensācijas par zaudējumiem, kas viņiem radušies saistībā ar prettiesisku mobilizāciju okupētājvalstu armijās;
- 2) rūpēties par latviešu karavīru goda un cieņas aizskārums novēršanu Latvijā un ārzemēs.

Saeimas priekšsēdētājs A. Čepānis

Deklarācija Par latviešu leģionāriem Otrajā pasaules karā 6. Saeimas 29. oktobra sēdē tika pieņemta bez debatēm, bez publiskiem iebildumiem.

ATCERĒSIMIES - PIEMINĒSIM LATVIJAS BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJUS
<<< 2017.g. 16.marts >>>

Lielbritānijas bijušais premjērministrs Vinstons Čerčils mums atgādina:
**“Priekšstats par valsti ir atkarīgs no tā kā
šī valsts godina savus kritušos karavīrus.”**

Simtiem šādas latviešu leģionāru kapsētas atradās frontē un citur kaujas laukos.⁷
ATCERĒSIMIES UN GODINĀSIM.....MŪSU KRITUŠOS KARAVĪRUS!
PSRS-Krievijas okupācijas un Staliņa laikā, 1940.-1941. un 1944.-1952.
gados, Latvijas nācijas, latviešu deportēto un nogalināto skaits
Latvijā bija sasniedzis jau 320 000.⁸

⁷ *Latviešu Karavīrs Otrā pasaules kara laikā*. Vasteras, Zviedrijā: Apgāds Ziemeļblāzma, 1974.g.; 3. sējums; 246. lpp.

⁸ (1) (Helmuth Weiss. “Die Baltischen Staaten” *Die Sowjetisierung Ost-Mitteleuropas*. A. Metzener Verlag, 1959. (2) Andrievs Nansons. “Die Nationale Zusammensetzung der Einwohner der Baltischen Staaten.” *Acta Baltica* I. Königstein, 1962. 63.- 73. lpp. (3) Ādolfs Šilde. *The Profits of Slavery*. Stockholm, 1958. 15. lpp. (4) David J. Dallin. *Forced Labor in Soviet Russia*. New Haven, 1947. 264. lpp.

LAČPLĒŠA KARA ORDEŅA KAVALIERI – LEĢIONĀRI.

DAĻA NO KRITUŠAJIEM LATVIEŠU LEĢIONA KARAVĪRIEM.

DAUGAVAS VANAGU CENTRĀLĀ VALDE

Latviešu leģionāru Kurzemes Brāļu kapi Lestēnē.

”MAN SAULĪTE NORIETĒJA, TĒVU ZEMI SARGĀJOT!”

ATCERĒSIMIES UN PIEMINĒSIM MŪSU LATVIJAS BRĪVĪBAS CĪNĪTĀJUS, mūsu Otrā pasaules karā kritušos latviešu karavīrus - leģionārus, kuri, atrodoties starp divām nežēlīgām un necilvēciskām diktatoriskām varām, totalitāro Padomju Savienību un nacistisko Vāciju, tomēr cīnījās un ziedoja *savu dārgāko* par savu tēvzemi un dzimteni - par Latviju.

Šogad 16.martā aprit 73 gadi kopš cīnījās plecu pie pleca, atsaucoties uz cinājumu, lai latviešu karavīri, leģionāri, uzbrūkošo ienaidnieku, PSRS un NKVD, kuri

abas latviešu divīzijas, 15. un 19., latviešu tautas vadošo personu aizstāvētu Latvijas valsts robežas pret bija likvidējuši tūkstošiem Latvijas pilsoņu.